

35

ZARZĄDZENIE MINISTRA PRACY, PŁAC I SPRAW SOCJALNYCH

z dnia 27 grudnia 1973 r.

w sprawie zakładowego funduszu socjalnego i zakładowej działalności socjalnej w organizacjach społecznych.

Na podstawie § 24 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 listopada 1973 r. w sprawie zakładowego funduszu socjalnego i zakładowej działalności socjalnej (Dz. U. Nr 43, poz. 260) w porozumieniu z Ministrem Finansów i Centralną Radą Związków Zawodowych zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Zarządzenie stosuje się do wszystkich organizacji społecznych i ich jednostek gospodarczych, zwanych dalej „organizacjami społecznymi”, z wyjątkiem organizacji, o których mowa w ust. 2.

2. Zasady tworzenia i gospodarowania funduszami przeznaczonymi na cele socjalne w:

- 1) organizacjach politycznych,
- 2) organizacjach związkowych,
- 3) organizacjach zrzeszonych w Federacji Socjalistycznych Związków Młodzieży Polskiej,
- 4) cechach, izbach rzemieślniczych i Centralnym Związku Rzemiosła

— określają odrębne przepisy.

§ 2. 1. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie — należy przez to rozumieć ustawę z dnia 23 czerwca 1973 r. o zasadach tworzenia i podziału zakładowego funduszu nagród oraz zakładowych funduszy socjalnego i mieszkaniowego (Dz. U. Nr 27, poz. 150),
- 2) zakładowej działalności socjalnej — należy przez to rozumieć działalność socjalną określoną w art. 12 pkt 1 ustawy,
- 3) funduszu płac — należy przez to rozumieć:
 - a) w organizacjach społecznych nie prowadzących działalności gospodarczej — planowany osobowy fundusz płac,
 - b) w organizacjach społecznych prowadzących działalność gospodarczą — wydzielony z planowanego funduszu płac ogółem osobowy fundusz płac powiększony o fundusz premii wypłacany z zysku,
 - c) w organizacjach społecznych prowadzących działalność gospodarczą, w których banki prowadzą korektę funduszu płac — wydzielony z planowanego funduszu płac ogółem osobowy fundusz płac, skorygowany z tytułu bankowej korekty funduszu płac oraz powiększony o fundusz premii wypłacany z zysku.

2. W organizacjach społecznych prowadzących działalność gospodarczą, w których banki prowadzą ograniczoną kontrolę funduszu płac, przy określaniu, co należy rozumieć przez fundusz płac stanowiący podstawę do naliczania zakładowego funduszu socjalnego, stosuje się zasady ustalone dla jednostek państwowych.

3. Do podstawy naliczania zakładowego funduszu socjalnego nie wlicza się środków zaliczanych do funduszu

płac przeznaczonych na pokrycie diet i innych należności za czas podróży służbowych na obszarze kraju oraz innych świadczeń wypłacanych z tytułu służbowych i czasowych przeniesień pracowników.

§ 3. 1. Zakładowy fundusz socjalny tworzy się:

- 1) z odpisu ustalonego w stosunku do funduszu płac,
- 2) z opłat osób i jednostek organizacyjnych korzystających z usług zakładowej działalności socjalnej prowadzonej przez organizacje społeczne,
- 3) ze środków finansowych przekazywanych przez organizacje społeczne, nie objęte zarządzeniem oraz z dobrowolnych świadczeń pieniężnych pracowników.

2. W celu ustalenia odpisu na zakładowy fundusz socjalny, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, organizacja społeczna zmniejsza środki naliczonego na rok 1973 odpisu na fundusz socjalny o:

- 1) opłaty za korzystanie z państwowych urządzeń socjalnych, o których mowa w § 20,
- 2) dopłaty do zbiorowego żywienia (stołówek pracowniczych),
- 3) koszty pomocy leczniczej,
- 4) środki przeznaczone na cele mieszkaniowe w roku 1973.

3. Odpis, o którym mowa w ust. 2, zmniejsza się o kwotę odpowiadającą wysokości odpisów amortyzacyjnych na odtworzenie, obliczonych od wartości środków trwałych służących zakładowej działalności socjalnej według ich stanu na dzień 31 grudnia 1973 r. i stawek obowiązujących w 1973 r. w przedsiębiorstwach państwowych.

§ 4. 1. Wskaźnik procentowy odpisu na zakładowy fundusz socjalny stanowi stosunek środków określonych i obliczonych w sposób ustalony w § 3 ust. 2 i 3 do funduszu płac 1973 r.

2. Coroczny wzrost wskaźnika procentowego odpisu na zakładowy fundusz socjalny, począwszy od ustalenia wskaźnika na rok 1974, odpowiada 1/3 różnicy pomiędzy wskaźnikiem 2% a wskaźnikiem ustalonym w sposób określony w ust. 1. Coroczny wzrost zakładowego funduszu socjalnego nie może wynosić mniej niż 0,2% funduszu płac.

3. Wskaźnik procentowy odpisu na zakładowy fundusz socjalny ulega corocznemu podwyższaniu aż do osiągnięcia 2% funduszu płac na rok 1978.

4. W organizacjach społecznych, które dotychczas nie naliczały odpisu na fundusz socjalny, wskaźnik procentowy odpisu na zakładowy fundusz socjalny na rok 1974 wynosi 0,4% funduszu płac. Coroczny wzrost odpisu w tych organizacjach wynosi 0,4% funduszu płac aż do osiągnięcia w roku 1978 — 2% funduszu płac.

5. W organizacjach społecznych, w których środki wymienione w § 3 ust. 2 wyniosły w roku 1973 więcej niż 2% funduszu plac, odpisów na zakładowy fundusz socjalny w latach następnych dokonuje się w wysokości tych środków w roku 1973. Jeżeli jednak w roku 1970 lub 1971 albo 1972 środki te wyniosły więcej niż w roku 1973, wówczas odpisów na zakładowy fundusz socjalny dokonuje się w kwocie przypadającej w roku, w którym środki te były najwyższe. Zasada ta obowiązuje do roku, w którym wskaźnik odpowiadający stosunkowi procentowemu odpisu na zakładowy fundusz socjalny do funduszu plac wyniesie 2%.

6. Wybór najwyższych z lat 1970—1973 środków przeznaczonych na zakładową działalność socjalną dotyczy łącznej sumy środków, o których mowa w § 3 ust. 2, obliczonych dla danego roku.

7. Jeżeli w organizacji społecznej w wyniku zmiany zasad wynagradzania oraz wprowadzenia plac wolnych od podatku od wynagrodzeń i składki emerytalnej nastąpiłoby zmniejszenie kwoty naliczonego zakładowego funduszu socjalnego, wskaźnik naliczania zakładowego funduszu socjalnego ulega podwyższeniu do wielkości zapewniającej utrzymanie takiej kwoty zakładowego funduszu socjalnego, jaka przypadłaby przed zmianą zasad wynagradzania. Podwyższenie wskaźnika następuje według zasad ustalonych dla państwowych jednostek organizacyjnych.

§ 5. 1. Środki zakładowego funduszu socjalnego są przeznaczone na pokrywanie bieżących kosztów zakładowej działalności socjalnej.

2. Środki zakładowego funduszu socjalnego mogą być przeznaczone również na:

- 1) pomoc w szczególnie uzasadnionych wypadkach w postaci świadczeń rzeczowych, zwłaszcza dla pracowników mających na utrzymaniu rodziny wielodzietne oraz dla pracowników dotkniętych wypadkami losowymi,
- 2) uzupełnienie — po pokryciu bieżących kosztów zakładowej działalności socjalnej — środków przeznaczonych na finansowanie remontów i inwestycji, polegających przede wszystkim na zakupach dóbr inwestycyjnych z zakresu zakładowej działalności socjalnej,
- 3) udzielanie pomocy niektórym pracownikom w pokrywaniu kosztów przejazdów kolejowych z miejsca urlopu wypoczynkowego do miejsca zamieszkania,
- 4) dobrowolne wpłaty przekazywane na fundusze celowe, określone odrębnymi przepisami.

§ 6. 1. Kierunki wykorzystania środków zakładowego funduszu socjalnego ustala wspólnie rada zakładowa i kierownik zakładu pracy.

2. Zakładowym funduszem socjalnym administruje kierownik zakładu pracy z zastrzeżeniem § 14.

§ 7. 1. Organizacje społeczne dokonują odpisów amortyzacyjnych od wartości środków trwałych, służących zakładowej działalności socjalnej, w ciężar kosztów działalności podstawowej.

2. Odpisy amortyzacyjne, o których mowa w ust. 1, podlegają przekazaniu na rachunek scentralizowany z przeznaczeniem na inwestycje socjalne.

3. Zasady finansowania i realizacji inwestycji socjalnych określają odrębne przepisy.

§ 8. 1. Organizacje społeczne obowiązane są tworzyć rezerwę środków zakładowego funduszu socjalnego na koszty remontów środków trwałych urządzeń socjalnych, w wysokości co najmniej 1% wartości początkowej tych środków trwałych — w ciężar kosztów bieżących zakładowej działalności socjalnej. Rezerwa ta nie może być przeznaczana na inne cele.

2. Wysokość rezerwy, o której mowa w ust. 1, ustala się przy uwzględnieniu stanu technicznego środków trwałych urządzeń socjalnych.

3. Jeżeli koszty niezbędnego remontu nie mogą być w całości pokryte ze środków zakładowego funduszu socjalnego, organizacja społeczna może korzystać z kredytu bankowego na remonty obiektów służących działalności socjalnej. Kredyt bankowy jest spłacany ze środków przeznaczonych na remonty oraz ze środków funduszu socjalnego w następnych okresach obrachunkowych. Okres spłaty kredytu nie może przekraczać 10 lat.

§ 9. 1. Na pokrycie kosztów zarówno bieżącej, jak i inwestycyjnej zakładowej działalności socjalnej organizacje społeczne nie mogą przeznaczać innych środków finansowych poza środkami gromadzonymi na rachunkach zakładowych funduszy socjalnych, jak również środków rzeczowych nie pochodzących z zakupów finansowanych z tych rachunków.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy pozostałości środków finansowych zgromadzonych na koniec 1973 r. z przeznaczeniem na kontynuowane inwestycje objęte zakresem zakładowej działalności socjalnej.

§ 10. Usługi z zakresu zakładowej działalności socjalnej mogą być świadczone przez zakładowe urządzenia socjalne lub przez kupno usług w jednostkach wyspecjalizowanych lub innych.

§ 11. 1. Z usług socjalnych i świadczeń objętych zakresem zakładowej działalności socjalnej mogą korzystać:

- 1) pracownicy organizacji społecznych (w tym pracownicy zatrudnieni w systemie pracy nakładczej podlegający ubezpieczeniu społecznemu i uczniowie, z którymi organizacja społeczna zawarła umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy) oraz członkowie ich rodzin,
- 2) byli pracownicy zakładu pracy — renciści i emeryci oraz członkowie ich rodzin, jak również członkowie rodziny pracownika, który zmarł podczas pełnienia obowiązków służbowych albo wskutek wypadku przy pracy lub wypadku w zatrudnieniu.

2. Rada zakładowa kwalifikuje osoby wymienione w ust. 1 do korzystania z usług i świadczeń socjalnych objętych zakresem zakładowej działalności socjalnej.

3. Zakwalifikowanie pracownika do korzystania z czasów pracowniczych wymaga uzgodnienia z kierownikiem zakładu pracy.

§ 12. Organizacje społeczne prowadzące urządzenia socjalne, po zaspokojeniu potrzeb osób, o których mowa w § 11, powinny udostępnić korzystanie z tych urządzeń innym osobom i jednostkom organizacyjnym.

§ 13. Z zakładowego funduszu socjalnego nie mogą być pokrywane dopłaty organizacji społecznych, ustalone odrębnymi przepisami, do działalności związanej z prowadzeniem przez te organizacje zakładowych domów mieszkalnych, zbiorowego zakwaterowania, ochrony zdrowia pracowników, zbiorowego żywienia, kształcenia i do-

kształcania kadr, gospodarstw rolnych, zakładów usługowych oraz wydatki związane z zapewnieniem pracownikom właściwych i bezpiecznych warunków pracy i dojazdów do pracy.

§ 14. 1. Środki zakładowego funduszu socjalnego mogą być w części lub w całości centralizowane w jednostkach nadrzędnych organizacji społecznych na podstawie porozumienia tych jednostek z jednostkami podległymi.

2. Scentralizowane środki zakładowego funduszu socjalnego powinny być przeznaczone na finansowanie urządzeń socjalnych służących zaspokojeniu potrzeb organizacji społecznych podporządkowanych jednostce nadrzędnej.

3. Organizacje społeczne o ogólnokrajowym zasięgu działania mogą w zakresie swojej działalności statutowej tworzyć zakładowy fundusz socjalny na szczeblu ich zarządu głównego.

4. W razie tworzenia zakładowego funduszu socjalnego w sposób określony w ust. 3 kierunki wykorzystania środków tego funduszu ustala zarząd główny organizacji społecznej w porozumieniu z właściwą instancją związku zawodowego.

§ 15. Zakładowa działalność socjalna ujmowana jest w rocznym planie działalności socjalnej, stanowiącym wyodrębnioną część planu organizacji społecznej, sporządzanym według zasad obowiązujących w państwowych jednostkach organizacyjnych.

§ 16. Ustalone dla państwowych jednostek organizacyjnych zasady:

- 1) odpłatności za korzystanie z urządzeń socjalnych przez osoby i jednostki organizacyjne określone w § 12,
- 2) eksploatacji zakładowych urządzeń socjalnych, określania norm wydatków, korzystania z usług socjalnych świadczonych przez jednostki wyspecjalizowane lub inne oraz
- 3) odpłatności za korzystanie z usług zakładowej działalności socjalnej przez osoby, o których mowa w § 11 ust. 1

— stosuje się odpowiednio w organizacjach społecznych.

§ 17. 1. W razie utworzenia organizacji społecznej po roku 1974 odpis na zakładowy fundusz socjalny ustala się w wysokości odpowiedniej dla danego roku, obliczonej według zasad określonych w § 4 ust. 4.

2. Organizacje społeczne utworzone po dniu 1 stycznia 1974 r. w wyniku zmian organizacyjnych naliczają odpis na zakładowy fundusz socjalny na zasadach ustalonych dla państwowych jednostek organizacyjnych.

§ 18. Środki przeznaczone na zakładowy fundusz socjalny nie wykorzystane w roku bieżącym powiększają środki przeznaczone na ten cel w roku następnym.

§ 19. 1. Środki określone i obliczone w sposób ustalony w § 3 ust. 2, nie wykorzystane na dzień 31 grudnia 1973 r., powiększają środki zakładowego funduszu socjalnego w roku 1974.

2. Nie wykorzystane na dzień 31 grudnia 1973 r. środki określone i obliczone w sposób ustalony w § 3 ust. 2, scentralizowane w jednostce nadrzędnej organizacji społecznej, powiększają w roku 1974 środki zakładowego funduszu socjalnego organizacji społecznych podporządkowanych tej jednostce.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się w razie centralizacji w jednostkach nadrzędnych części lub całości zakładowego funduszu socjalnego w trybie § 14 ust. 1.

§ 20. W okresie przejściowym — w roku 1974 organizacje społeczne:

- 1) ponoszą w ciężar kosztów działalności podstawowej:
 - a) ustalone ryczałtowo koszty usług świadczonych przez żłobki, świetlice dziecięce i przedszkola podporządkowane radom narodowym,
 - b) opłaty za skierowania do sanatoriów i domów wczasów profilaktycznych z wyłączeniem skierowań do takich urządzeń socjalnych prowadzonych przez organizacje społeczne w ramach zakładowej działalności socjalnej,
- 2) przekazują równowartość kosztów wymienionych w pkt 1 lit. a) do budżetu Państwa; opłaty za skierowania określone w pkt 1 lit. b) pokrywają w dotychczasowym trybie i terminach.

§ 21. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1974 r.

Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych: W. Kuwalec